

2021-ci il "Nizami Gencevi ili" dir

*Ucalmaq istəsən bir kamala çat,
Kamala ehtiram göstərür həyat!*

Azərbaycan regionun dayanıqlı inkişafı üçün yeni perspektivlər açır

Magistr və doktorantların III Beynəlxalq Elmi Konfransı Nizami Gencevinin 880 illiyinə həsr olunmuşdur

Xəbər verdiyi kimi, iyunun 4-də Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (UNEC), İqtisadiyyat Nazirliyi, Təhsil Nazirliyi və Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin birgə təşkilatçılığı, PAŞA Holdingin baş sponsorluğu ilə iqtisadiyyat və idarəetmə sahəsində magistr və doktorantların III Beynəlxalq Elmi konfransı keçirilmişdir.

Nizami Gencevinin 880 illiyi münasibətilə "Nizami Gencevi və davamlı inkişaf" mövzusunda keçirilən konfransda dövlət rəsmiləri, millət vəkili, dünyanın 34 ölkəsindən 695 tədqiqatçı, BMT, Dünya Bankı, Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı kimi nüfuzlu maliyyə təşkilatlarının mütəxəssisləri, ictimaiyyət və özəl sektorun nümayəndələri, alimlər iştirak etmişdir.

Konfransı açan UNEC-in rektoru, professor Ədalət Muradov builki konfransın coğrafiyasının daha da genişləndiyini, elmi məqalələrin sayının və nüfuzunun daha da artdığını qeyd edərək onu əvvəlkiyədən fərqləndirən məqamlara diqqət çəkmişdir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Qarabağın işğaldan azad edildiyini və konfransın ərazi bütövlüyünü təmin etmiş Azərbaycanın keçirildiyini xüsusi vurğulamış, qazanılan möhtəşəm zəfərin regionun dayanıqlı inkişafı üçün yeni perspektivlər açdığını diqqətə çatdırmışdır.

Ədalət Muradov konfransda iki təkliflə çıxış etmişdir. O, Ağdamda yaradılacaq Qarabağ Universitetinin IV sənaye inqilabı tələblərini nəzərə alaraq Azərbaycanın rəqəmsal transformasiyasını təmin edəcək, insan kapitalı formalaşdıracaq universitet olmasını, magistr və doktorantların növbəti IV beynəlxalq konfransının Ağdamda "Smart universitet", rəqəmsal təhsil mövzularında keçirilməsini təklif etmişdir.

Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Niyazi Bayramov Prezident İlham Əliyevin sərəncamı

mi ilə Azərbaycanda 2021-ci ilin "Nizami Gencevi ili" elan edilməsi və dahi şairin 880 illik yubileyi münasibətilə Gəncədə silsilə tədbirlərin keçirildiyini söyləmişdir. O, bu konfransın Azərbaycan təhsilində böyük töhfələr verməklə yanaşı, Nizami yurdunun dünyada tanındığını baxımından böyük rol oynayacağını diqqətə çatdırmış, dinlənənlər maruzələrin Gəncədə kiçik və orta biznesin inkişafına, postmüharibə dövründə əhalinin məşğulluğunun artırılmasına və yeni iş yerlərinin açılmasına təkan olacağını vurğulamışdır.

Tədbirdə çıxış edən iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov isə innovativ iqtisadiyyatın təhsil sistemindəki roluna diqqət çəkərək UNEC-də keçirilən elmi konfransların bu istiqamətdə tədqiqatçıları olduğunu demişdir. Dövrün global çağırışlarından, sosial-iqtisadi inkişaf və inkişafın dayanıqlığını təmin edən amillərdən söz açan nazir IV sənaye inqilabının ölkə iqtisadiyyatı qarşısında yeni yanaşmaları ortaya qoyduğunu, Azərbaycanın hər bir meydanında qazandıqı qələbənin təməlinə güclü iqtisadiyyatın dayandığını bildirmişdir. Mikayıl Cəbbarov Nizami Gencevi yaradıcılığının dayanıqlı inkişafın təmin edilməsi üçün aparılan tədqiqatlar sahəsində töhfələrini xüsusi vurğulamışdır.

Təhsil naziri Emin Əmrullayev konfransda elmi tədqiqatların aparılmasının əhəmiyyətindən danışaraq demişdir: "Tədqiqat iş-

lərində vaxtı keçmiş alətlərlə müasir dövrün çağırışlarına cavab vermək istəyi müşahidə olunur. Hesab edirəm ki, bu sahədə dəyişikliklərin həyata keçirilməsi, ali təhsilin yeni modelinin qurulması və bunun elmi tədqiqatlar sırayına daxil etməsi önəmlidir". Nazir son illər ərzində azərbaycanlı alimlərin yazdığı məqalələrin sayında dəyişiklik nəzərə çarpdığını da qeyd etmişdir: "Bu sayı daha da artırmaq lazımdır. Kimlərin həmin məqalələrdən sitat götürməsi məsələsi də önəmlidir. Gündə bir neçə saatlıq tədqiqat aparmaqla dünya alimləri ilə rəqabət aparan alim nəsil yetişdirə bilmərik. Oduq ki, çalışsın olmaq lazımdır".

PAŞA Holding Şirkətlər Qrupunun baş icraçı direktoru Cəlal Qasimov çıxış edərək holdinq tərəfindən təhsil sahəsində həyata keçirilən layihələrdən söz açmışdır. Ali təhsil mütəxəssisləri ilə əməkdaşlıq çərçivəsində reallaşdırılan tədbirləri, təcrübə proqramlarını, əmək fəaliyyətinə cəlb olmalarını xüsusi vurğulamış, holdinqin bundan sonra da təhsil layihələrini dəstəkləməyə davam edəcəyini demişdir.

Çıxışlardan sonra Nizami Gencevi irsi ilə bağlı tədqiqatlar aparan ABS-in Princeton Universitetinin professoru Maykl Barrinin "Nizami Gencevi irsi" və Corc Vaşinqton Universitetinin dekani, professor Maykl Feyerin "Təhsil və iqtisadiyyat" mövzusunda videoməruzələri dinlənmişdir. Sonda konfransın təşkilatçılıqlarına

göstərdikləri dəstəyə görə UNEC tərəfindən təşəkkür plaketləri təqdim olunmuşdur. Eyni zamanda qərara alınmışdır ki, konfransın məruzələr kitabının Harvard, Oxford, Yale, Stanford, Princeton, Columbia, Toronto, Çikaqo, Duke və digər aparıcı universitetlərin, eləcə də Royal Danish Library, British Library, Biblioteque Nationale de France kimi nüfuzlu universitet və dövlət kitabxanalarının kataloqlarında yerləşdirilsin.

Onlayn qaydada keçirilən konfrans iyunun 7-də başa çatmışdır. Konfransdan sonra Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin (UNEC) rektoru, professor Ədalət Muradov keçirilən beynəlxalq konfransın məqsəd və vəzifələri ilə bağlı "Azərbaycan" qəzetinin əməkdaşına müsahibə vermişdir. Rektor demişdir ki, konfransda ABS, Rusiya, Çin, Cənubi Koreya, Kanada, Böyük Britaniya, Almaniya, İtaliya, Fransa, Avstraliya, Norveç, Niderland, Belçika, Polşa, Macarıstan, Türkiyə, İndoneziya, Yaponiya, Misir, Cənubi Afrika və ümumilikdə, 34 ölkədən alim-tədqiqatçılar iştirak etmişlər. Bu isə konfransın beynəlxalq nüfuzunun daha da artdığını göstəricisidir. Ə.Muradov daha sonra bildirmişdir ki, III Beynəlxalq Elmi Konfransı əvvəlkiyədən fərqləndirən ən vacib məqamlardan biri Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi dövrünə düşür: "Xalqımızın Vətən müharibəsində qazandığı möhtəşəm qələbə regionumuzda tamamilə yeni realiaqlar yaratmaqla yanaşı, Azərbaycanın və bütövlükdə regionumuzun dayanıqlı iqtisadi inkişafı üçün yeni perspektivlər açır. İşğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə "ağıllı" şəhər, "ağıllı" kənd layihələrinin işlənməsi və reallaşdırılması, yaşıl enerji və müasir enerjiyə qənaət texnologiyalarından istifadə, təbii resursların istehsal proseslərinə cəlb olunmasında yüksək ekoloji standartların tətbiqi, yeni nəqliyyat dəhlizlərinin açılması kimi strateji məsələlərin elmi cəhətləri bu gün Azərbaycan iqtisadçılarının gündəmində olan əsas mövzularlardır. Bütün bu məsələlər müzakirələrdə özünə geniş yer almışdır".

Rektor qeyd etmişdir ki, bu beynəlxalq konfransın "Nizami Gencevi və dayanıqlı inkişaf" mövzusunda həsr edilməsi təsadüfi deyil: "Cəmiyyətdə baş verən hadisələrə ümumbəşəri mövqedən yanaşma Nizami yaradıcılığında xüsusi yer tutur. Nizami Gencevi əsərlərinin məhz bu cəhəti onun əbədi müasirliyini, böyük elmi və mədəni əhəmiyyətini daha yaxşı əks etdirir. Şairin cəmiyyətdə tutduğu mövqeyinə, həyata baxışlarına görə bir-birindən kəskin fərqlənən insanların mədəni dünyasına baxışları xalqımızın multikultural dəyərlərinin nə qədər qədim və dərin köklərə malik olmasının parlaq nümunəsidir. Oduq ki, Nizami irsinin iqtisadiyyat tərəfindən tədqiqi iqtisad elminin ən müasir cərəyanlarından olan davranış iqtisadiyyatı və eləcə də dövlətin iqtisadi proseslərdə iştirakı istiqamətində yeni konseptual ideyaların ortaya çıxarılması üçün əhəmiyyətli nəticələr verə bilər. Elə bu məqsədlə növbəti 3-cü konfrans dahi Azərbaycan şairi və mütəfəkkiri Nizami Genceviyə həsr olunmuşdur".

Sonda qeyd edək ki, 4 gün davam edən konfransda 16 seminar və 66 bölmədə müzakirələr aparılmışdır. Təxminən 600-ə yaxın məruzə dinlənmiş, xarici ölkələrdən olan tədqiqatçılar özlərinin aparıcı araşdırmaları bağlı məlumatlar vermişlər. Bundan başqa, Prezident İlham Əliyevin Qarabağın azad olumasından sonra verdiyi tövsiyələri əsas tutaraq ən aktual mövzuların müzakirəsi aparılmışdır. Seminarlarda "ağıllı" şəhər, "ağıllı" kənd konsepsiyası ilə bağlı sənaye inqilabı və s. bu kimi məsələlər müzakirə olunmuşdur. Prezidentin Ağdamın Baş Planının təsdiqi zamanı bəyan etdiyi Ağdamda yaradılacaq Qarabağ Universiteti də konfransda müzakirə mövzusu olmuş, bununla bağlı müxtəlif təkliflər irəli sürülmüşdür.

Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Nizami irsinə ehtiramın təcəssümü

*Öçülüb-biçilərsə incə fikir, incə söz,
Nə qədər gözəlləşər, olar ürəyinə söz,
Kim ki sözü qoşub tapar haqqın səsinə,
Sözə iki ələmin açar xəzinəsini.
Bu xəzinəni yalnız açar tapanlar açar,
Yalnız söz orlarının dillərində bu açar...*

Söz xəzinəsinin xiridarı, sözün qiymətini bilən, adını dünya ədəbiyyatının korifeyləri sırasına həkk edənlər, poeziya aləminin dühası Nizami Gencevinin ölməz ədəbi irsi insana məhəbbət, humanizm, yüksək əxlaq, tərbiyə və bilik aşılamaqla bərabər, canlı tariximizdir, keçmişimizin ən qaranlıq guşələrində işıq salan sönməz məşəldir.

Dahi Azərbaycan şairi və mütəfəkkiri Nizami Gencevi bəşəriyyətin bədii fikir salnaməsində yeni səhifə açmış nadir şəxsiyyətlərdəndir. Böyük sənətkarın xalqımızın mədəniyyətinin ayrılmaz hissəsinə çevrilmiş parlaq irsi əsrlərdən bəri Şərqi misilsiz mədəni sərəfətlər xəzinəsində özünəməxsus layiqli yerini qoruyub saxlayır. Qüdrətli söz və fikir ustalarının insanları daim əxlaqi kamilliyə çağıran və yüksək mədəni keyfiyyətlər aşılayan zəngin yaradıcılığının bəşər mədəniyyətinin nailiyyəti kimi müstəsna əhəmiyyətini nəzərə alaraq Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev 2021-ci il ölkəmizdə "Nizami Gencevi ili" elan edib.

Bu qərarın qəbul olunması öz yarıdırılıqlı ilə bütün dünyada şöhrət qazanan, poetik ələmin dühası hesab edilən dahi Nizami Genceviyə və ümumən, klassik ədəbi irsimizə dövlət səviyyəsində verilən yüksək dəyərin bariz nümunəsidir.

Nizamının yaradıcılığı hər zaman dünya şərqşünaslığının diqqət mərkəzində olub. Ölkəmizdə Nizami əsərlərinin öyrənilməsi və tanındılması sahəsində xeyli iş görüldü, kitabları nəfis tərtibatda və kütləvi tirajla nəşr edildi. Nizami Gencevinin ədəbiyyatda və incəsənətdə yadda qalan obrazı yaradılıb. Mütəfəkkirin doğma şəhəri Gəncədə məqbərəsi, Bakıda, Sankt-Peterburqda və Romada heykəlləri ucaldılıb. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Ədəbiyyat İnstitutu və Milli Azərbaycan Ədəbiyyatı Muzeyi Nizami Gencevinin adını daşıyır. Böyük Britaniyanın Oksford Universitetinin Nizami Gencevi Mərkəzi uğurlu fəaliyyət göstərir.

Nizami Gencevinin yubileyləri ölkəmizdə hər zaman təntənə ilə keçirilib. Dahi şairin 800 illik yubileyi onun irsinin tədqiqi və təbliğində əsaslı dönüş yaradıb. Azərbaycan klassik ədəbi-mədəni irsinə həmişə milli təəssübkeşlik və vətənpərvərlik mövqeyindən yanaşan Ümummilli Lider Heydər Əliyev Nizami irsinə xüsusi diqqət yetirib. Ulu Öndərin təşəbbüsü ilə 1979-cu ildə qəbul edilmiş "Azərbaycanın böyük şairi və mütəfəkkiri Nizami Gencevinin irsinin öyrənilməsinə,

sədi daşıyır. Bu qərar ölkəmizdə klassik ədəbi irsimizə, milli ədəbiyyatımızın və mədəniyyətimizin görkəmli simalarının tanındılmasına müstəqil Azərbaycan dövlətinin göstərdiyi xüsusi diqqət və böyük qayğının əməli ifadəsidir. Eyni zamanda Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan tarixinə, mədəniyyətinə və ədəbiyyatına, ədəbi-tarixi şəxsiyyətlərimizə yəni qaydış istiqamətində apardığı ardıcıl siyasətin növbəti təzahürüdür.

Müvafiq sərəncam Ümummilli Lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə Nizami Gencevinin zəngin irsinin tədqiqi, tərcümə və nəşr edilməsi haqqında 1979-cu ildə qəbul edilmiş qərar əsasında həyata keçirilmiş tədbirlərə yenidən qayıtmağa, vaxtilə başlanmış mühüm işləri daha əhatəli şəkildə və yaradıcılıqla davamına xidmət edir.

Azərbaycanda və dünyada kifayət qədər tanınmış və böyük şöhrət qazanmış Nizami Gencevinin zəngin bədii irsinə Azərbaycançılıq və müstəqil dövlətçilik işığında yenidən tədqiq və təbliğ etməklə bu görkəmli sənətkarı daha dərinləndirən və bütün parlaqlığı ilə yenidən tanımağa ehtiyac var. Qeyd edilən sərəncam da bu nəticə və önəmli vəzifənin gerçəkləşdirilməsini hədəfə alıb.

"Nizami Gencevi ili" mütəfəkkirin həyat və yaradıcılığını bütün istiqamətlər üzrə yeni təfəkkür əsasında tədqiq və təhlil etməyə geniş meydan açır, yüksək imkan yaradır. Dahi şairin əsərlərinin dünya dillərinə tərcüməsi, haqqında xarici dillərdə tanıtım kitablarının nəşri kimi qarşıya mühüm vəzifələr qoyur. Bütün bunlar Nizamının sülhün, əmin-amanlığın, ədalətin, insanpərvərliyin bərqərar olması ilə bağlı bəşəri çağırışlarının daha dərinləndirən və öyrənilib, dünyaya çatdırılmasına kömək edəcək. Beləliklə də, "Nizami Gencevi ili" nizamışünaslıq elminə daha da irəliləməyə, müasir dövrün tələbləri səviyyəsinə yüksəltməyə təkan verəcək.

Ancaq bu mühüm qərar özündə yalnız dahi şairin anadan olmasının 880 illik yubileyini ehtiva etmir. Bu həm də daşıyıcısı olduğumuz dəyərlərin millət olaraq o dəyərlərə sadıqlılığını təsdiq edən sənəddir. Bu gün milli ideologiyamızın əsas tərkib hissələrindən biri Azərbaycançılıqdır. Azərbaycançılıq həyat tərzində, əxlaqda, mədəniyyatda, dil, dində, ədəbiyyatda, mədəniyyətin bütün sahələrində əsas istiqamətlərdəndir. Millətin mədəni-mövqəduşluğunun bütün təzahürü bu gün vahid bir ideya ətrafında sıx surətdə birləşib. Milli-mədəni dəyərlərə göstərilən qayğı da dövlət siyasətinin başlıca prinsiplərindən biridir. Azərbaycan Prezidentinin imzaladığı adıçəkilən sərəncam da milli-mədəni dəyərlərimizin dövlət səviyyəsində himayə edilməsinin növbəti parlaq təzahürüdür.

Nizami Gencevinin növbəti yubileyinin ilboyu ölkəmizdə və dünyada silsilə tədbirlərlə qeyd edilməsini nəzərdə tutan sərəncam yeni nəsillərdə milli iftixar, Azərbaycançılıq, vətənpərvərlik duyğularını aşılamaq, milli-mədəni özünüdərk prinsiplərini daha geniş təbliğ etmək üçün də qarşı-mızda yeni perspektivlər açır.

2021-ci ilin "Nizami Gencevi ili" elan edilməsi yalnız Nizami Gencevinin irsinin araşdırılması ilə məşğul olan tədqiqatçıların üçün yox, bütün insanları üçün bir çağırışdır. Şərq ədəbiyyatının fəlsəfi fikrinin ən böyük yaradıcılarından biri, xalqımızın ruhanı, bəşəri dəyərləri öz yaradıcılığında ifadə edən və dünyada yayan dahi mütəfəkkiri hər bir azərbaycanlının könlünə köçürmək çağırışı...

Kəyalə MURADLI,
"Azərbaycan"